

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การรวมกลุ่มสตรีในชนบท : กรณีศึกษากลุ่มสตรีบ้านศรีดอนมูล ตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน : นางผ่องผิว ทิรัญรังสิต

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต : สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต	ดวงสา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ	เปลี่ยนแดง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ	สิสุวรรณ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการรวมกลุ่มสตรีในชนบท กรณีศึกษาบ้านศรีดอนมูล ตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชัดกลุ่มสตรีที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและกลุ่มสตรีที่ได้รับการจัดตั้งเป็นทางการในหมู่บ้านศรีดอนมูล ศึกษาลักษณะทางสังคมของกลุ่มสตรีที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและกลุ่มสตรีที่ได้รับการจัดตั้ง และศึกษาเงื่อนไข/ปัจจัยการรวมตัวของกลุ่มสตรีที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและกลุ่มสตรีที่ได้รับการจัดตั้งเป็นทางการ วิธีการวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายได้แก่กลุ่มสตรีที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ คือ กลุ่มหนุ่มสาว กลุ่มแม่บ้านกิจ และกลุ่มศรัทธาวัด และกลุ่มสตรีที่ได้รับการจัดตั้ง คือ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์และถนอมอาหาร กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า และกลุ่มออมทรัพย์เทิดพระเกียรติ

ผลการศึกษานพบว่ากลุ่มสตรีที่เกิดขึ้น ในหมู่บ้านศรีดอนมูลมีหลายกลุ่ม และการรวมกลุ่มมีหลายลักษณะที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและกลุ่มที่ได้รับการจัดตั้งจากทางการ กลุ่มสตรีที่เกิดขึ้น

ตามธรรมชาติมีลักษณะการเกิดของกลุ่มเป็นการค่อย ๆ รวมตัวกัน กิจกรรมที่เกิดขึ้นเกิดจากสมาชิกในกลุ่มร่วมคิดกันเอง กลุ่มมีการขยายตัวจากกลุ่มเล็ก ๆ เป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น วัตถุประสงค์ของกลุ่มจะไม่ชัดเจนหรือเป็นลายลักษณ์อักษร แต่สมาชิกกลุ่มรู้ว่าการรวมกลุ่มมีประโยชน์การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นไปด้วยความสมัครใจ กิจกรรมของกลุ่มส่วนมากเป็นการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ การดำเนินงานภายในกลุ่มขึ้นอยู่กับความไว้วางใจและความคุ้นเคยตามระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนในลักษณะ เครือญาติ ซึ่งช่วยให้มีการช่วยเหลือกันอยู่ตลอดเวลา ส่วนกลุ่มที่ได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการเกิดจากวัตถุประสงค์หรือนโยบายของหน่วยงานที่เข้ามาจัดตั้งกลุ่ม การจัดการกิจกรรมของกลุ่มได้รับการกำหนดอย่างเป็นทางการด้วย ผู้นำในชุมชนจะผลักดันให้สมาชิกเข้าร่วมในกลุ่ม การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มจัดตั้งไม่ได้อยู่ในความต้องการของสตรีในชุมชน นอกเสียจากการเข้าร่วมพบปะกันตามที่นัดหมาย กิจกรรมกลุ่มจึงไม่สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้กับสมาชิกได้มากนัก

ลักษณะทางสังคมของกลุ่มสตรีที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและกลุ่มที่ได้รับการจัดตั้งมีความแตกต่างกัน กลุ่มสตรีที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมีความเป็นไปต่อเนื่องและไม่มีกฎเกณฑ์บังคับผู้เข้าร่วมกลุ่มแต่อย่างใด ส่วนกลุ่มที่ได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ สมาชิกเข้าร่วมกลุ่มด้วยความเกรงใจ การดำเนินกิจกรรมกลุ่มจึงไม่ได้อยู่ในความต้องการของสตรีในชุมชน ความสัมพันธ์ของกลุ่มนี้จึงไม่เหนียวแน่นเท่ากับกลุ่มที่รวมตัวกันตามธรรมชาติ

เงื่อนไขปัจจัยที่ทำให้กลุ่มสตรีได้รวมตัวกันมีหลายประการ ได้แก่ ลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การแบ่งบทบาทชายหญิงในชุมชน ประเพณี ความเชื่อ และวัฒนธรรมของชุมชน และระบบการผลิตที่มีในชุมชน และเงื่อนไขปัจจัยจากภายนอกชุมชน ได้แก่ การได้มีโอกาสพบเห็นการพัฒนาของกลุ่มสตรีจากชุมชนอื่นและความคิดความเชื่อในการพัฒนาสตรีของหน่วยงานที่จัดตั้งกลุ่ม

Thesis Title: Formation of Woman Groups in Rural Area : A Case Study of Ban Si Don Mun, Chomphu Sub-district, Saraphi District, Chiang Mai Province

Author: Mrs.Pongpew Hirunrangsit

M.Ed.: Nonformal Education

Examining Committee:

Assist.Prof.Dr.Dusit	Daungsaa	Chairman
Assist.Prof. Yongyudh	Plianpadung	Member
Assoc. Prof.Dr.Chukiat	Leesuwan	Member

Abstract

This study aimed at examining natural and formally organized women's groups in Si Don Mun Village, their social characteristics as well as other conditions/factors related to their formation. The study was of qualitative nature. Natural groups in this study comprised youth, funeral affairs and temple supporters groups. Formally organized ones included agricultural produce processing and food preservation, dress-making and savings groups.

The study found that natural groups formation gradually occurred with a small number of members banding together. As time passed by, they grew bigger involving more villagers. Groups' objectives were neither clear nor written down. Nevertheless, members knew they were useful and joined voluntarily. Most activities of the groups featured communication and exchanges of new knowledge among members. Internal operations relied on interpersonal trust and familiarity typical of the community kinship-based interpersonal relations system which requires constant mutual help. On the other hand, formally organized groups were the product of government agencies' policy and objectives. They came into the village and organized those groups. Group activities were also formally/officially prescribed. Community leaders were urged to recruit members for such groups. Therefore, their activities did not reflect community women's needs. They attended meetings only according to officially set schedule. As a consequence, group activities did not generate much new knowledge for participating members.

Social characteristics of these two types of groups also differed. Natural groups showed quite a high degree of consistency in their operation and had no compulsory rules binding participating members. On the other hand, members of the officially organized groups participated on the basis of not wanting to offend involved officials and other members. Group activities did not reflect the

members' (women's) needs and desire. Thus, group cohesion was not as good/strong as that of natural groups.

Conditions and factors driving women to band together were identified as follows : interpersonal relations pattern of the people in the community ; community established gender roles ; traditions, beliefs; community culture and production system. At the same time, external factors behind the village women's group formation were, among others, opportunities to visit and learn of women's group development and operations in other villages/communities as well as opportunities to learn of women's development ideas and beliefs professed/propagated by government agencies pushing for women's group formation and operation.